

Wandelen langs de kaaien

De architecturale pracht van de Scheldekaaien

Een wandeling langs de Scheldekaaien is als bladeren in een magazine van hedendaagse architectuur. Hoe verschillend de gevels ook zijn in kleur en vorm, vele gebouwen vertonen sterke verwijzingen naar het maritieme leven. Vele mensen hebben de pracht van de kaaien al ontdekt en vonden er hun optrekje.

De Scheldekaaien vormen de verbinding tussen noord en zuid, tussen het bergewaardeerde Eilandje en heroplevende Zuid. Langs de drie kilometer lange wandelweg tref je appartementen en kantoren aan in verschillende bouwstijlen, gebouwen en natuurlijk borecazaken. De moeite waard om eens langs dit minder gekende stukje Antwerpen te lopen.

Het Steen

Helemaal ten noorden van de Scheldekaaien, aan het Eilandje, prijkt het hoofdkwartier van het **Belgisch Loodswezen**. In dit neogotisch gebouw – in de volksmond peperkoekenstijl genoemd – werken de rivierloodsen. Op de trapgevel staat een Brabofiguur. Aan de Schelde brengt het ‘Monument van de Zeelieden’ met zijn purperblauw licht hulde aan de zeelieden die tijdens de twee wereldoorlogen op zee omkwamen.

Niet alleen op de verhoogde wandelterrassen bij het **Steen**, maar ook onder de hangars kunt u langs de Schelde flaneren. Hier hangt nog helemaal de sfeer van de 19de-eeuwse haven. Nu worden er maar weinig schepen meer gelost of geladen, maar er meren wel geregeld indrukwekkende vaartuigen aan, zoals cruiseschepen of militaire schepen.

Enkele kaaien verderop, aan de Plantinkaai, valt heel wat te bewonderen. De Sint-Jansvliet vormt hier zowat de kern. Op dit pleintje halen jongeren dagelijks hun hartje op met het spelen van basketbal. Enkel op zondag moeten ze plaats ruimen voor de vlooienmarkt. Vroeger was dit plein een vliet (= water). Kleinere schepen kwamen hier hun lading lossen of nieuwe goederen aan boord nemen.

Blikvanger op dit pleintje is het toegangs- en verluchtingsgebouw van de **Sint-Annatunnel** voor voetgangers die je naar de Linkeroever brengt. De voetgangerstunnel is 572 meter lang, bijna 4 meter breed en ligt op een diepte van 34,37 meter. Je kan de tunnel in via de houten

Sint-Annatunnel

roltrappen of de art deco lift. Eenmaal aan de andere kant word je beloond met een prachtig panorama op de Antwerpse rede.

Op de hoek van de Sint-Jansvliet met de Plantinkaai vind je nog een 19de-eeuws pakhuis: **Entrepôt du Congo**. In de vorige eeuw diende dit gebouw als opslagplaats voor koloniale goederen. De naam verwijst naar de Congoboten die hier aan de kaai kwamen laden en lossen. Jaren later werd het als bergplaats gebruikt voor meubeltjes en andere spullen uit grootmoeders tijd, die in containers naar Amerika werden verscheept. Op het einde van de jaren '70 kreeg de Entrepôt du Congo een woonfunctie met studio's en appartementen.

Het Zuiderterras

Het **Zuiderterras** (1987-1989), aan de Ernest Van Dijkstraai 37, is een gebouw van architect bOb Van Reeth. Vlaanderens huidige en eerste Bouwmeester wil met dit gebouw een nieuw accent leggen op de verhoogde wandelterrassen langs de Schelde; vroeger boden die namelijk een uitzicht op het werk langs de kade. Het nieuwe gebouw past grotendeels binnen het volume van zijn afgebrande voorganger; alleen de cilinder, met daarin een trap en een lift, werd toegevoegd. In het restaurant geven grote ramen, net zoals de wandelterrassen, een ruim uitzicht op de bedrijvigheid op de Schelde. Lager in het gebouw zetten ronde raampjes het maritieme karakter van het gebouw in de verf. Gelegen aan de nieuwe cruiseterminal, waar zich ook een trendy brasserie bevindt, is dit gebouw een interpretatie van moderne architectuur.

Plantin (1999-2000), aan de Plantinkaai 8-12, is een realisatie van architectenbureau Conix architecten. Zoals je zal merken heeft dit bureau dankzij talrijke realisaties aan de kaaien een flinke stempel gedrukt op het karakter van deze plek. De meeste gebouwen van hun hand gebeurden in opdracht van de al even sterk met deze stad verbonden projectontwikkelaar Himmos. Dit gebouw is een nieuwbouw die bestaat uit luxe-appartementen, kantoren en een ondergrondse parking. De bijzondere gevellengte van 31 meter en de ligging aan het water inspireerden de architecten om transparant te bouwen.

De Kaai (1990), aan de Plantinkaai 27, op de hoek met de Sint-Michielsstraat, werd gebouwd door de Nederlandse architect Willem-Jan Neutelings. Neutelings is een categorie apart, zijn architectuur is zeer herkenbaar en situeert zich vooral in de privésfeer. Ook dit appartementsgebouw springt in het oog door de iroco beplanking van de voorgevel, die verwijst naar de voormalige houtloodsen langs de kade. Elk appartement is een loft, met een grote ruimte en een servicestrook met keuken, badkamer en trappenhuis. Willem-Jan Neutelings won onlangs, samen met Michiel Riedijk, de wedstrijd voor het bouwen van het nieuw verwachte 'Museum Aan De Stroom'. Naast dit gebouw bevindt zich een gemoderniseerd complex met sociale woningen uit de jaren twintig. De twee aangebouwde lifttorens werden op het voetpad gebouwd (!); in het gebouw was daar namelijk geen plaats meer voor...

Het **Huis van Roosmalen** (1985-1986), aan de Sint-Michielskaai, op de hoek met de Goede Hoopstraat, is de eerste realisatie van architect bOb Van Reeth op de kaai. Eigenlijk zijn hij en eigenaar Wil Van Roosmaelen de eersten om de kaai als potentieel hoogwaardig woongebied te herkennen. Ook dit huis is een eigentijdse interpretatie van modernistische architectuur. Het uitzicht is

De Kaai

Het Huis van Roosmalen

verzekerd door de schuine insteek van de leefruimten. Het atelier van de eigenaar bevindt zich op het dak. Het gebouw telt talrijke maritieme stijlelementen en de garage kan in de toekomst eventueel gebruikt worden als winkelpand. De zwart-witte strepen verwijzen naar het huis in Parijs voor de bekende cabaretzangeres, Josephine Baker, gebouwd door de Weense architect Adolf Loos. Het gebouw ontving in 1986 de Charles Wilfordprijs.

Upstream (1995-1997), Cockerillkaai 18, is een tweede gebouw van Conix architecten en projectontwikkelaar Himmos dat aan drie zijden wordt ingesloten door het MuHKA (Museum voor Hedendaagse Kunst, een verbouwing door de Antwerpse architect Michel Gransard; in 1987 was dit nog 'La Nationale', een pakhuis van beton uit 1922). Precies omdat het UPSTREAM-gebouw maar één gevel heeft die geopend kon worden, kreeg het de open, lichte en zwevende constructie die het van de drie gesloten massa's van het museum sterk moet onderscheiden, hetgeen een opmerkelijk contrast geeft.

Kairos – Mc Kinsey (1998-2001), Cockerillkaai 26-31, is een samenwerking tussen Conix architecten en projectontwikkelaar Kairos. In dit gebouw werden veel functies geïntegreerd: commerciële ruimten, kantoren en appartementen. Dit gebouw heeft gevels in drie verschillende straten en die werden telkens geïntegreerd in de gangbare bouwstijl. Daarom hebben de gevels een verschillende kroonlijsthoogte. Waar het residentiële deel eindigt en het commerciële begint, kunt u aan het gebouw aflezen: er is een wisselwerking tussen ondoorzichtigheid en transparantie.

Antwerpen is kunst en cultuur. Antwerpen is ontspanning voor groot en klein. Antwerpen is gezelligheid. Antwerpen is een feest en u bent de eregast!

Uit de "Designroute", een handige vestzakbrochure die te koop is bij Toerisme Antwerpen, Grote Markt 15, 2000 Antwerpen. Prijs: € 3 incl. een kaart van De Lijn.